

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Parczewie**

**Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego
Powiatu Parczewskiego
za rok 2024**

Parczew, 10 lutego 2025r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Wykonywanie ww. zadań, określonych w ustawie z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024r. poz. 416) polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo zdrowotnej. Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu parczewskiego wykonuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Parczewie.

W 2024r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Parczewie znajdowało się 1086 obiektów podlegających nadzorowi sanitarnemu. Przeprowadzono 796 kontroli sanitarnych oraz 68 wizytacji oświatowych. Przeprowadzono 228 wywiadów epidemiologicznych. Pobrano do badań laboratoryjnych 407 próbek, w tym 94 próbki wody, 189 próbek żywności i materiałów do kontaktu żywności, wymazów sanitarnych, 123 próbki materiału biologicznego oraz 1 próbkę produktu kosmetycznego. Wydano 309 decyzji administracyjnych, 43 postanowienia, 43 tytuły wykonawcze. Nałożono 20 mandatów karnych na kwotę 3100 zł oraz 4 kary pieniężne na kwotę 3000 zł.

Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W roku 2024 w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej było 735 obiektów żywnościowo-żywieniowych oraz obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:

- 435 obiektów produkcji żywności, w tym 402 obiekty produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich, rolniczego handlu detalicznego;
- 174 obiekty obrotu żywnością;
- 73 obiekty żywienia zbiorowego typu otwartego;
- 45 obiektów żywienia zbiorowego typu zamkniętego;
- 8 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Skontrolowano 238 obiektów, obiektów w których stwierdzono niezgodności z wymaganiami prawa było 32. Przeprowadzono 329 kontroli sanitarnych w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia, 201 kontroli kompleksowych, 36 rekontroli, 25 kontroli tematycznych, 33 kontroli interwencyjnych, 34 kontroli w sprawie zatwierdzenia obiektu (w tym 8 rozszerzenia działalności), w tym przeprowadzono 32 kontrole usterkowe.

Wydano 158 decyzji administracyjnych. Winnych zaniedbań sanitarnych ukarano 19 mandatami karnymi na łączną kwotę 2900,00 zł.

Stan sanitarny obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. W porównaniu do roku 2023 r., gdy obiekty niezgodne z wymaganiami stanowiły 16,4% (41 obiektów na 250 skontrolowanych), to w 2024 r. było ich 13,4% (32 obiekty na 238 skontrolowanych).

Kwalifikacja obiektów jako niezgodnych wynikała ze stwierdzanych w trakcie kontroli nieprawidłowości: obecność w obrocie przeterminowanej żywności, zły stan sanitarny obiektu, brak dostępności wody ciepłej i zimnej, brak prowadzonych dokumentacji GHP/GMP i systemu HACCP - wszczęto postępowania administracyjne, brak czystości i porządku, brak zachowania identyfikowalności przechowywanych środków spożywczych, brak etykiet, brak środków do dezynfekcji z aktualnym terminem ważności, jadłospis dla dzieci przedszkolnych niezgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia.

W trakcie sprawowanego nadzoru nad zakładami żywnościowo-żywnościowymi oceniano wdrażanie oraz realizację zasad GHP/GMP i systemu HACCP. Głównie w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i sklepach spożywczych występowały nieprawidłowości dot. nieprzestrzegania wykonywania zapisów z monitorowania punktów krytycznych i punktów kontroli. W takich przypadkach w protokołach kontroli wpisywano nieprawidłowości, co skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego i wydaniem decyzji nakazowej. Zakłady, w których stwierdzano nieprawidłowości i uchybienia mające wpływ na funkcjonowanie obiektów zostały oceniane negatywnie w zakresie prawidłowości stosowania zasad systemu HACCP.

W 2024 r. pobrano łącznie 189 próbek: 173 próbki do badań laboratoryjnych w nadzorowanych obiektach zgodnie z planem, 15 próbek w ognisku zbiorowego zatrucia pokarmowego nad jeziorem Zagłębcze, 1 próbka - preparaty do początkowego żywienia niemowląt, w tym mleko początkowe oraz preparaty do dalszego żywienia niemowląt, w tym mleko następne, w celu oceny znakowania (o 37 próbek więcej w porównaniu do 2023 roku).

Ocena sposobu żywienia w zakładach zamkniętych żywienia zbiorowego, w tym w jednostkach systemu oświaty i w zakładach opieki zdrowotnej

Jednostki systemu oświaty

Ogółem w 2024 r. w jednostkach systemu oświaty skontrolowano 16 obiektów – 14 stołówek szkolnych, 1 stołówkę w przedszkolu oraz 1 stołówkę w internacie - przeprowadzono 21 kontroli: 13 kontroli kompleksowych, 4 kontrole tematyczne w związku z wypoczynkiem dzieci i młodzieży w okresie wakacji letnich, 1 kontrolę sprawdzającą, 1 kontrolę w sprawie zatwierdzenia obiektu (blok żywieniowy w szkole) oraz 2 kontrole interwencyjne (1 w związku z postępowaniem wyjaśniającym RASFF oraz 1 skarga rodziców na sposób żywienia dzieci).

W zakresie przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*, przeprowadzono 18 kontroli. W placówkach oświatowych prowadzących żywienie zbiorowe dla dzieci i młodzieży sprawdzano jadłospisy, skład posiłków i używane do ich przygotowania produkty. W trakcie kontroli korzystano z list wspomagających ocenę żywienia w przedszkolach, żywienia całodziennego oraz obiadów szkolnych pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu MZ oraz w sposób opisowy oceniano sposób żywienia w odniesieniu do danej populacji.

W 1 obiekcie skontrolowanym w 2024 r. stwierdzono nieprawidłowości w zakresie żywienia dzieci - stwierdzono jadłospis dla dzieci niezgodny z wymaganiami Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (zbyt mała liczba porcji owoców i warzyw oraz ryb) - wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz 2 decyzje opłatowe.

Z 19 stołówek szkolnych na terenie powiatu parczewskiego, w których przygotowuje się i podaje posiłki obiadowe, tylko w 8 placówkach podaje się dzieciom pełne, dwudaniowe obiady. Natomiast w pozostałych placówkach podawane są naprzemiennie obiady jednodaniowe, zupa lub drugie danie. Całodzienne żywienie prowadzone jest w 2 stołówkach internatu.

Na terenie powiatu parczewskiego funkcjonują 3 żłobki. W 2024 r. skontrolowano 2 obiekty, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Przy pomocy programu komputerowego WIKT-4 oceniono jadłospisy dekadowe w 1 przedszkolu oraz 3 blokach żywieniowych szkolnych, które zostały zakwestionowane ze względu na stwierdzone niedobory w spożyciu artykułów zawierających wapń oraz zawyżoną

wartość energetyczną posiłków. Ocenę jadłospisów przesłano do placówek celem podjęcia działań w celu poprawy żywienia dzieci.

Placówki szpitalne

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Parczewie, ul. Kościelna 136 - realizuje żywienie pacjentów w formie własnego bloku żywienia zlokalizowanego w strukturze organizacyjnej szpitala. W 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole: 1 kontrolę kompleksową w zakresie stanu sanitarno-technicznego bloku żywieniowego i jakości żywienia pacjentów oraz 1 kontrolę interwencyjną – skarga konsumentka dot. nieprawidłowości w zakresie żywienia pacjentów tj. zbyt małe porcje posiłków, niewłaściwe warunki dystrybucji posiłków; zarzuty nie potwierdziły się. Pobrano jadłospis dekadowy diety ogólnej do oceny za pomocą „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów” – uzyskano ocenę końcową na poziomie zadawalającym (liczba pkt. 28,4) oraz przy pomocy programu komputerowego WIKT-4 - stwierdzono zawyżone spożycie soli oraz niedobory w spożyciu witaminy C, żelaza i wapnia (zalecono uwzględnić w jadłospisach większą ilość i różnorodność produktów bogatych te składniki).

Zakłady opiekuńczo – lecznicze

1. NZOZ Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „TULMED” Sp. z o.o. w Tulnikach 65, 21-220 Siemień - placówka realizuje żywienie pacjentów w formie własnego bloku żywienia;
2. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Psychiatryczny „KAMIMED” s.c. A.Kamińska, M.Kamiński w Milanowie, ul. Nowa 1A, 21-210 Milanów - śniadania i kolacje przygotowywane we własnym zakresie, obiady dostarczane w ramach usług cateringowych: ALMA SIDOR Sp. z o.o. ul. Polna 42, 21-200 Parczew.

W 2024r. przeprowadzono 2 kontrole kompleksowe w zakresie stanu sanitarno-technicznego bloków żywieniowych i jakości żywienia pacjentów obu zakładów. Pobrano jadłospis dekadowy diety ogólnej z zakładu „TULMED” do oceny za pomocą „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów” – uzyskano ocenę końcową na poziomie zadawalającym (liczba pkt. 26,7) oraz przy pomocy programu komputerowego WIKT-4 - stwierdzono zawyżone spożycie soli oraz niedobory w spożyciu wapnia i żelaza, witaminy B1 i B2 (zalecono uwzględnić w jadłospisach większą ilość i różnorodność produktów bogatych te składniki).

Nadzór nad produkcją pierwotną

W 2024 r. na terenie powiatu Parczewskiego nadzorem sanitarnym zostało objętych 402 producentów, w tym:

- 342 produkcji pierwotnej,
- 19 dostaw bezpośrednich,
- 5 producenci pierwotni i Rolniczy Handel Detaliczny,

- 27 producenci pierwotni i dostawy bezpośrednie,

- 9 producenci pierwotni i Rolniczy Handel Detaliczny i dostawy bezpośrednie.

W większości są to producenci zbóż, ziemniaków, ziół, owoców miękkich (truskawki, maliny, czarna porzeczka, borówka, jeżyna), warzyw (pomidory szklarniowe, warzywa gruntowe - kapusta, dynia, warzywa korzeniowe) oraz sadownicy (jabłka, wiśnie).

W harmonogramie kontroli na 2024 r. zaplanowanych było 40 kontroli produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich i RHD. Nie poddano kontroli 2-óch obiektów, co wynikało z braku upraw w roku sprawozdawczym lub wykreśleniem obiektów z rejestru zakładów. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

Zgodnie z „*Planem działania na 2024 r. dotyczącym produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanym w ramach porozumienia z dnia 22 grudnia 2020r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego*”, z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, na terenie powiatu Parczewskiego wspólnej kontroli poddano 3 gospodarstwa rolne oraz z Inspekcją Ochrony Środowiska – 1 gospodarstwo rolne.

Pobrano 10 prób do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych: 5 prób borówki amerykańskiej oraz 5 prób ogórków, prób nie kwestionowano.

Ponadto, z gospodarstw rolnych pobierano próby zgodnie z „*Planem pobierania próbek dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2024 r.*”: truskawki w kierunku pozostałości pestycydów, ziarno pszenicy w kierunku metali – prób nie kwestionowano.

Rolnikom, którzy zgłaszali się do Stacji celem rejestracji lub uzyskania informacji, przekazywano ulotki informacyjne oraz udzielano instruktażu w zakresie przestrzegania zasad higieny na etapie zbioru owoców i warzyw. Powyższe informacje przekazywano również podczas każdej kontroli producentów produkcji pierwotnej.

W 2024 r. w każdym przypadku uzyskania informacji o naruszeniu wymagań prawa żywnościowego podejmowane były działania zmierzające do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz wyeliminowania przyczyn niezgodności. W 2024 r. do Stacji wpłynęło 12 skarg konsumenckich. Zarzuty przedstawione w 4 skargach potwierdziły się, za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne w kwocie 400,00 zł oraz prowadzono postępowanie administracyjne. W pozostałych przypadkach zarzuty były niezasadne.

Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

Rejestracja chorób zakaźnych i zakażeń w 2024 roku prowadzona była zgodnie z „Międzynarodową Klasyfikacją Chorób” (ICD – 10) oraz definicjami chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. W związku z nadzorem nad chorobami zakaźnymi przeprowadzono 228 wywiadów epidemiologicznych.

Grypa i podejrzenia zachorowań na grypę.

W 2024 roku w powiecie parczewskim zarejestrowano ogółem 92 przypadki zachorowań na grypę potwierdzone klinicznie i laboratoryjnie wynikiem szybkiego testu antygenowego, z czego 17 osób było hospitalizowanych. Wzrost liczby tych przypadków w porównaniu z rokiem 2023 spowodowany był m.in. większą dostępnością do szybkich testów antygenowych na grypę/covid-19/RSV.

COVID-19

W 2024 roku na terenie powiatu parczewskiego zarejestrowano 294 przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2, z czego 245 to przypadki potwierdzone szybkim testem antygenowym, a 49 to przypadki możliwe (klasyfikacja tylko na podstawie objawów). Hospitalizowanych było łącznie 38 osób. Wykazano 1 ognisko zakażenia Covid-19 w SPZOZ w Parczewie na oddziale geriatrycznym. Ponadto na oddziale geriatrycznym SPZOZ w Parczewie wykazano 1 ognisko, w którym czynnikiem etiologicznym był jednocześnie wirus SARS-CoV-2 i wirus grypy (badania wykonano za pomocą szybkiego testu antygenowego na obecność grypy/covid-19/RSV). W 2024 roku nie odnotowano zgonów w wyniku Covid-19.

Gruźlica

W 2024 roku zarejestrowano 5 przypadków potwierdzonych gruźlicy płuc u osób dorosłych, wszystkie to przypadki prątkujące. W roku 2024 wszystkie zgłoszenia dotyczyły nowych zachorowań. Nie nakładano decyzji z celu przymuszenia do leczenia, hospitalizacji i badań diagnostycznych. Na bieżąco prowadzona była współpraca z poradniami lekarzy rodzinnych w celu objęcia osób z kontaktu z chorymi nadzorem epidemiologicznym. W przypadku kontaktu osób chorych na gruźlicę ze zwierzętami gospodarskimi informowana była inspekcja weterynaryjna.

Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby.

W 2024 roku w powiecie parczewskim nie zarejestrowano zachorowań na WZW typu A, WZW typu C i WZW typu B.

Zakażenia HIV, zachorowania AIDS

W 2024 roku w powiecie parczewskim zgłoszono 1 nowe wykryte zakażenie HIV. Przypadków AIDS nie odnotowano.

Choroby przenoszone drogą płciową

W 2024 roku na terenie powiatu parczewskiego zarejestrowano 1 przypadek kiły (postać wczesna).

Zachorowania na choroby przenoszone drogą pokarmową

W 2024r. w powiecie parczewskim zarejestrowano 1 ognisko chorób przenoszonych drogą pokarmową – ognisko domowe wywołane przez pałeczki Salmonella. Łącznie w 2024 roku zarejestrowano 15 przypadków zachorowań wywołanych pałeczkami Salmonella: 6 przypadków Salmonella gr. D, 7 przypadków Salmonella Enteritidis i 2 przypadki Salmonella gr. B. W środowisku chorych objęto nadzorem epidemiologicznym pozostałych członków rodziny, udzielono instruktażu dotyczącego przestrzegania zasad higieny podczas przygotowywania potraw, w skład których wchodzi surowe jaja i surowe mięso drobiowe.

W 2024 roku zarejestrowano w powiecie parczewskim ogółem 20 zachorowań na biegunki, w tym 3 zachorowania na biegunki u dzieci do lat 2. Zarejestrowano również: 4 zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone, 3 zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe określone (wywołane przez adenowirusy), 6 zachorowań na zakażenie jelitowe wywołane przez norowirusy oraz 21 przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy.

W okresie wakacyjnym nad jeziorem Zagłębcze w miejscowości Lejno zgłoszono szereg przypadków zachorowań wczasowiczów z objawami ze strony układu pokarmowego. Pracownicy PSSE w Parczewie przeprowadzili 35 wywiadów epidemiologicznych z osobami objawowymi oraz pobrali próbki kału od pracowników Ośrodka Wypoczynkowego do badań w kierunku Salmonelli. Wyniki badań pracowników były negatywne. Hospitalizowanych było 3 dzieci (SPZOZ Parczew) – wykonano badania w kierunku rota- i adenowirusów oraz Salmonelli i Shigelli – wyniki negatywne. We współpracy z PSSE w Lublinie pobrano u części chorych, zamieszkałych na terenie powiatu lubelskiego, próbki do badań – w 3 przypadkach wykryto zakażenie wywołane przez norowirusy. W opracowaniu ogniska brały również udział Sekcja Higieny Komunalnej oraz Sekcja Higieny Żywności i Żywienia. Pomimo, że tylko u 3 osób wynik w kierunku norowirusów był pozytywny, to na podstawie objawów i wywiadów epidemiologicznych uznano, że były one prawdopodobnym czynnikiem etiologicznym.

W 2024 roku zarejestrowano 14 przypadków zachorowań spowodowanych bakteriami *Clostridium difficile*. Większość z tych przypadków to osoby powyżej 70 roku życia. Do PSSE w Parczewie zgłoszono 1 ognisko epidemiczne wywołane przez *Clostridioides difficile* na oddziale geriatrycznym w SPZOZ w Parczewie.

W 2024 roku na terenie powiatu parczewskiego zachorowania na inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* nie wystąpiły.

Wirusowe zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych i mózgu

W 2024 roku na terenie powiatu parczewskiego zarejestrowano 1 zachorowanie na wirusowe zapalenie opon mózgowych nieokreślone. Osoba chora była hospitalizowana w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Radzynie Podlaskim.

Bakteryjne zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych

W 2024 roku na terenie powiatu parczewskiego nie zarejestrowano przypadków zachorowań na bakteryjne zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych.

Choroby przenoszone przez kleszcze

Zachorowania na Boreliozę z Lyme.

W 2024 roku na terenie powiatu parczewskiego zarejestrowano 48 przypadków boreliozy, 47 to przypadki potwierdzone, 1 przypadek prawdopodobny. Ilość zarejestrowanych przypadków wzrosła w porównaniu do ubiegłego roku. Najwięcej zachorowań zarejestrowano u osób zajmujących się rolnictwem, emerytów, rencistów oraz osób bezrobotnych, często przebywających na terenach leśnych lub posiadających własne działki. U 31 osób wystąpił rumień wędrujący, a u 17 osób stwierdzono postać stawową boreliozy.

Kleszczowe zapalenie mózgu.

W 2024 roku zarejestrowano 3 przypadki zachorowania na kleszczowe zapalenie mózgu. Chorzy to osoby dorosłe, hospitalizowani na oddziale zakaźnym Samodzielnego Publicznego Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Radzynie Podlaskim.

Narażenie na wściekliznę.

W 2024 roku na terenie powiatu parczewskiego przeprowadzono 19 wywiadów z osobami narażonymi na wściekliznę, w wyniku pogryzienia przez psa, kota, kucyka, lisa.

Spośród tych osób, 10 po uprzednim badaniu lekarskim, zakwalifikowano do szczepień p/wścieklicznie. Prowadząc nadzór nad osobami narażonymi współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną.

Pozostałe zachorowania

W 2024 roku obserwowaliśmy znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną, zarejestrowano 348 przypadków zachorowań. Zgłoszono 3 przypadki zachorowania wywołane przez *Streptococcus pyogenes* przebiegające pod postacią róży. Ponadto zarejestrowano łącznie 17 przypadków zachorowań na płonicę. Nie zgłoszono natomiast przypadków zachorowania na świnkę, różyczkę, błonicę, odrę, czerwonkę, cholere ani innych chorób występujących sporadycznie oraz zawlekanych z innych stref klimatycznych. W 2024 r. nie zarejestrowano ostrych porażen wiotkich.

Wybrane zachorowania w latach 2020 – 2024 w powiecie parczewskim

Jednostki chorobowe	2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.
Salmonellozy	3	3	8	21	15
Borelioza	23	25	16	17	48
WZW typ B	0	0	1	0	0
Szkarlatyna (Płonica)	3	0	2	18	17
WZW typ C	0	1	5	3	0
Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2	22	33	25	4	3
Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (ogółem)	43	64	80	19	20
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	3	3	46	5	21
Ospa wietrzna	42	5	214	119	348
Osoby pokąsane przez zwierzęta, u których podjęto szczepienia p/ wścieklicznie	5	3	5	4	10
Róża	0	0	1	4	3

Różyczka	0	0	0	0	0
Świnka	0	0	1	0	0
Inwazyjne zakażenie meningokokowe	0	0	0	0	0
Zapalenie opon mózgowych	1	1	1	0	1
AIDS	0	0	0	1	0
Grypa potwierdzona	15	0	8	43	93
Podjejrzenia zachorowań na grypę	3284	2332	4083	2468	0
Podjejrzenia i zachorowania na gruźlicę	7	3	3	5	5
WZW typ A	0	0	0	0	0

Wskaźnik zachorowalności na wybrane jednostki chorobowe w powiecie w 2024r.

Jednostki chorobowe	Wskaźnik
Salmonellozy	46,85
Biegunki (ogółem)	62,46
Szkarlatyna (Płonica)	53,09
Borelioza	149,91
Ospa wietrzna	1086,82
Grypa	290,44
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	65,58

Szczepienia Ochronne

Sytuacja epidemiologiczna chorób, przeciwko którym prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne na terenie powiatu parczewskiego jest korzystna. Szczepienia ochronne realizowane są zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W roku 2024 odsetek osób zaszczepionych na podstawie rocznej analizy stanu uodpornienia populacji dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym był na podobnym poziomie jak w roku 2023. Szczepienia ochronne dzieci realizowane są systematycznie w miarę

zapewniania przez Ministerstwo Zdrowia preparatów szczepionkowych. W porównaniu z rokiem 2023 odnotowano wzrost zgłoszeń liczby dzieci, których rodzice uchylają się od wykonania szczepień ochronnych – na koniec 2024 roku zarejestrowanych było 98 dzieci, u których nie jest realizowany obowiązek szczepień (stan na grudzień 2023r. to 91 dzieci).

Na terenie powiatu znajduje się 13 punktów szczepień. W ciągu roku wykonano 12 kontroli w podległych punktach. W podmiotach leczniczych nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem wymagań sanitarno-higienicznych. Preparaty szczepionkowe przechowywane są zgodnie z zaleceniem producenta oraz odbierane są przez osoby upoważnione i transportowane z zachowaniem łańcucha chłodniczego. W wykonawstwie szczepień ochronnych obserwujemy zbliżony do roku 2023 poziom uodpornienia populacji. Nadal obserwuje się migrację młodzieży w wieku 19 lat oraz działania ruchów antyszczepionkowych. W przypadkach uchylania się od obowiązku poddawania dzieci szczepieniom ochronnym, obowiązek ten egzekwowany jest wobec opiekunów prawnych w oparciu o przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W stosunku do rodziców odmawiających poddania dzieci szczepieniom ochronnym wystawiono 41 tytułów wykonawczych – dokumentacja została przekazana do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie celem prowadzenia dalszego postępowania egzekucyjnego.

Ocena stanu higieniczno – sanitarnego placówek służby zdrowia

Pod nadzorem Sekcji Przeciwepidemicznej znajdowało się 67 podmiotów leczniczych, w tym: 1 SP ZOZ, 2 zakłady opiekuńczo – lecznicze, 3 zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze, 1 stacja pogotowia ratunkowego, 1 laboratorium diagnostyczne i 2 punkty poboru prób, 21 przychodni, 21 specjalistycznych praktyk lekarskich, 14 indywidualnych praktyk lekarzy dentyków i stomatologów, 1 podmiot transportu sanitarnego. Podmioty lecznicze prowadzące działalność leczniczą na terenie powiatu spełniają wymagania sanitarno – higieniczne. W 2024r. w podmiotach leczniczych przeprowadzono łącznie 63 kontroli warunków higieniczno-sanitarnych, a w tym 1 kontrolę interwencyjną w SPZOZ w Parczewie w związku ze skargą na warunki higieniczno-sanitarne związane z wydawaniem posiłków pacjentom, 8 kontroli tematycznych i 2 kontrole sprawdzające. Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych podmiotów leczniczych był zadowalający, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W jednym gabinecie stomatologicznym prowadzone było postępowanie administracyjne dotyczące nieprawidłowości związanych z postępowaniem niezgodnie z opracowanymi procedurami. W związku z tym wydano 1 decyzję merytoryczną i 2 decyzje opłatowe.

Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użytku było dostateczne. Sprzęt przechowywany był prawidłowo, segregowany, nieprzeterminowany. Sprzęt wielokrotnego użycia był poddawany dezynfekcji, myciu, pakietowaniu i sterylizacji. Postępowanie z odpadami medycznymi w podmiotach leczniczych było prawidłowe. W większości podmiotów leczniczych odpady medyczne przekazywane były do utylizacji do firm specjalistycznych 2 razy w miesiącu.

W gabinetach stomatologicznych na dzień 31.12.2024r. na wyposażeniu znajdowało się 17 autoklawów. Wśród gabinetów stomatologicznych poddanych kontroli w 2024r. w dwóch przypadkach w autoklawach nie są stosowane przyrządy zewnętrzne do rejestracji przebiegu procesu sterylizacji. Wszędzie prowadzone są rejestry mycia i dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku oraz rejestry sterylizacji.

Utrzymanie czystości i porządku pomieszczeń w poszczególnych podmiotach prowadzących działalność nie budzi zastrzeżeń, zaopatrzenie w środki czystości, sprzęt do sprzątania było wystarczające. Sprzątanie odbywało się zgodnie z własnymi procedurami, sprzętem podzielonym w zależności od stref czystości mikrobiologicznej. W podmiotach leczniczych zapewniono środki dezynfekcyjne do rąk, powierzchni i narzędzi. Wszystkie stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk personelu medycznego posiadają umywalki wyposażone w baterię uruchamianą bez kontaktu z dłonią, z ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem płynię, środkiem dezynfekcyjnym, podajnik na jednorazowe ręczniki papierowe i pojemnik na zużyte ręczniki. Środki dezynfekcyjne są dobierane właściwie, o szerokim spektrum działania, daty ważności aktualne.

W SPZOZ w Parczewie funkcjonuje Zespół Kontroli Zakażeń Zakładowych oraz Komitet Kontroli Zakażeń Zakładowych. Do zadań ZKZZ należy między innymi opracowywanie i aktualizacja procedur, prowadzenie kontroli wewnętrznej, szkolenie personelu, konsultowanie podejrzanych o chorobę zakaźną, nadzór nad przestrzeganiem procedur, analiza ognisk zakażeń szpitalnych, nadzór nad prawidłowym rejestrowaniem zakażeń szpitalnych, ustalanie wniosków do izolacji pacjentów zakaźnych lub podejrzanych o chorobę zakaźną, nadzór nad procedurami dezynfekcji i sterylizacji, współpraca z lekarzem medycyny pracy, współpraca ze Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną. W 2024r. zgłoszono 3 szpitalne ogniska epidemiczne, z czego 1 to ognisko Covid-19, drugie to ognisko, w którym czynnikiem etiologicznym był zarówno Covid-19 jak i wirus grypy, trzecie to ognisko *Clostridium difficile*. Wszystkie na oddziale geriatrycznym. Na terenie powiatu parczewskiego certyfikat jakości ISO 9001:2015 posiadają: Zakład Opiekuńczo-Leczniczy TULMED w Tulnikach, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Parczewie oraz

Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Parczewie, Rudnie, Sosnowicy i Jabłoni.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2024r. był sprawowany na podstawie:

- ustawy z dnia 14 marca 1985r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2024r., poz. 416)
- ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2024r., poz. 757)
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017r., poz. 2294).

Podstawą zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na terenie powiatu parczewskiego wodociągi zbiorowego zaopatrzenia zaopatrują w wodę bieżącą 32 072 mieszkańców (z sieciami). PPIS w Parczewie nadzoruje jakość wody w następujących wodociągach zbiorowego zaopatrzenia: Białka, Jabłoń, Dębowa Kłoda, Milanów, Nowy Orzechów, Podedwórze, Parczew, Przewłoka, Rudno, Siemień, Sosnowica, Tyśmienica, Turno, oraz w 4 sieciach wodociągowych: Jamy, Lubień, Wołoskowola, Zabiele. Wodociągi o produkcji wody poniżej 100m³ na dobę to: Białka, Tyśmienica, Turno i sieci: Jamy i Zabiele (wzz Babianka), Lubień (wzz Kolonia Krzywowierzba) oraz Wołoskowola (wzz Turno). Wodociągi o produkcji wody 101 m³ – 1000m³ na dobę to: Dębowa Kłoda, Jabłoń, Milanów, Nowy Orzechów, Rudno, Podedwórze, Przewłoka, Siemień, Sosnowica. Wodociąg o produkcji wody na dobę 1001 m³ – 10 000 m³ to wodociąg Parczew.

PPIS w Parczewie prowadził systematyczne kontrole jakości wody, w ramach pełnionego nadzoru, przeprowadzono 18 kontroli ujęć wody (3 w ujęciach indywidualnych). Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych obiektów był dobry. Do badań laboratoryjnych pobrano 94 prób wody.

Stała dezynfekcja wody przy pomocy lamp UV prowadzona jest na dwóch ujęciach, tj. w Nowym Orzechowie i w Siemieniu. W pozostałych ujęciach prowadzona jest okresowa dezynfekcja wody. Preparatem używanym okresowo do dezynfekcji jest podchloryn sodu. Dezynfekcja wody prowadzona jest w razie potrzeby, m.in. po awariach, po włączeniu nowych odcinków sieci lub wykonaniu nowych przyłączy oraz w przypadku przekroczonych parametrów mikrobiologicznych. Woda w wodociągach podlega uzdatnianiu polegającym na odżelazianiu, odmanganianiu. W wyniku bieżącego nadzoru sanitarnego wody przeznaczonej

do spożycia przez ludzi, na podstawie analizy i przeprowadzonych badań monitoringowych w roku 2024 stwierdzono incydentalne, punktowe przekroczenia dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych, które zostały niezwłocznie usunięte: dotyczy to wzz Białka, wzz Dębowa Kłoda, wzz Jabłoń, wzz Parczew, wzz Przewłoka, wzz Siemień, sieci wodociągowych Turno – wzz Wołoskowola i sieci Babianka – wzz Zabiele oraz ujęcia indywidualnego należącego do Przetwórni GORTAN Sp. z o.o. oddział produkcyjny w Parczewie, ul. Polna 73. Natomiast, w związku z przekroczeniami dopuszczalnych wartości parametrów mikrobiologicznych, tj. bakterii gr. coli i enterokoków kałowych, wydano decyzję o braku przydatności wody do spożycia na wodociągu publicznym Turno. Po przeprowadzonych przez zarządcę wodociągu natychmiastowych działaniach naprawczych i ponownym pobraniu prób wody do badań, przekroczeń nie stwierdzono. W związku z powyższym PPIS w Parczewie wydał decyzję o przydatności wody przeznaczonej do spożycia z przedmiotowego wodociągu.

Na koniec 2024 r. woda przeznaczona do spożycia przez ludzi ze wszystkich wodociągów zbiorowego zaopatrzenia odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294)*, co przedstawiono w ocenach jakości wody w poszczególnych wodociągach, przekazanych administratorom wodociągów i umieszczonych na stronie internetowej PSSE Parczew.

Poza przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi, czyli podmiotami obejmującymi zakresem swojej działalności zbiorowe zaopatrzenie w wodę, istnieją również inne podmioty wykonujące tego typu działalność, wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia wody w ramach działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub podmiotach działających na rynku spożywczym. Pod nadzorem PPIS w Parczewie znajduje się 6 podmiotów, są to: Zakład Przetwórstwa Ziemniaczanego „B.E.S.T.” Sp. j. w Przewłoce, Gorzelnia PIOTRKOWSKI Sp. z o.o. w Milanowie, Wytwórnia Octu i Musztardy Sp. z o.o. w Parczewie, Przetwórnia Grzybów GORTAN Sp. z o. o. w Parczewie, zakład produkcyjny w Parczewie Spółdzielczej Mleczarni „SPOMLEK” w Radzynie Podlaskim oraz SP ZOZ w Parczewie.

Na podstawie prowadzonych badań monitoringowych, woda pochodząca z indywidualnych ujęć na koniec 2024 r. odpowiadała wymaganiom.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie w wodzie bakterii z rodzaju *Legionella* prowadzony jest nadzór sanitarny nad jakością wody „cieplej” w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w zakładach należących do podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

W 2024 r. do badań laboratoryjnych pobrano próbki wody ciepłej w obiektach: Kompleks Sportowo-Rekreacyjny „JELONEK” w Parczewie oraz SP ZOZ w Parczewie. Pobrano łącznie 10 próbek ciepłej wody celem potwierdzenia właściwej jakości wody użytkowej.

Na podstawie analizy wyników badań wody prowadzonych w ramach nadzoru sanitarnego nie stwierdzono przekroczenia parametru mikrobiologicznego *Legionella sp.*

Natomiast, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Parczewie na podstawie czynności związanych z nadzorem sanitarnym nad jakością wody, analizy wyników badań wody prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdził skolonizowanie wody ciepłej pałeczkami *Legionella sp.* w stopniu średnim, w jednym punkcie, tj. SP ZOZ – budynek główny szpitala – Oddział Chirurgiczny – punkt pośredni – pobór prób w dniu 01.03.2024r. Po czterech tygodniach od czyszczenia i dezynfekcji, pobrał próbkę wody do badań w kwestionowanym punkcie. PPIS w Parczewie po otrzymaniu sprawozdania z badań wody, próbki wody pobranej w dniu 05.04.2024r. stwierdził znikomą obecność w wodzie pałeczek *Legionella sp.* i wydał pozytywną ocenę jakości wody. W wyniku analizy kolejnych badań wody ciepłej w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzonych przez SPZOZ w Parczewie – pobór prób w dniu 13.11.2024 r., PPIS w Parczewie stwierdził skolonizowanie wody ciepłej w stopniu wysokim w kwestionowanym ww. punkcie. W związku z powyższym wydano decyzję stwierdzającą brak przydatności wody ciepłej w zakresie wykorzystywania do pryszniców na Oddziale Chirurgicznym. Po tygodniu od czyszczenia i dezynfekcji sieci, pobrano ponownie próbkę wody do badań, przekroczeń nie stwierdzono. Wydano cząstkową ocenę jakości wody. Postępowanie zostanie zakończone, jeżeli w kolejnych dwóch badaniach w odstępach 3 miesięcznych zostanie stwierdzone mniej niż 100jtk/100 ml pałeczek *Legionella sp.* w wodzie.

Wykaz producentów wody wodociągów publicznych					Liczba ludności korzystającej		
Gmina	Producent wody	Wodociąg	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej wymaganiom	z wody nieodpowiadającej	z wody nieodpowiadającej wymaganiom mikrobiologicznym
Dębowa Kłoda	Gmina Dębowa	Dębowa Kłoda	495,4	dobra	3264	-	-
		Białka	83,9	dobra	278	-	-
Jabłoń	Gmina Jabłoń	Jabłoń	518,0	dobra	3510	-	-
Milanów	Gmina Milanów	Milanów	292,6	dobra	2222	-	-
		Rudno	280,1	dobra	1115	-	-

Parczew	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. Parczew, ul. Piwonia 73	Parczew	1352,0	dobra	12710	-	-
		Przewłoka	140,0	dobra	493	-	-
		Tyśmienica	41,4	dobra	420	-	-
Podedwórze	Gmina Podedwórze	Podedwórze	202,7	dobra	1486	-	-
Siemień	Zakład Gospodarki Komunalnej w Siemieniu	Siemień	481,0	dobra	4275	-	-
Sosnowica	Gmina Sosnowica	Sosnowica	120,3	dobra	1036	-	-
		Nowy Orzechów	160,8	dobra	1081	-	-
		Turno	8,7	dobra	71	-	-
Sieci wodociągowe łącznie			16,8	dobra	111	-	-
Razem			4193,7	dobra	32 072	-	-

Nadzór nad jakością wody i stan sanitarny pływalni

Pod nadzorem sanitarnym znajduje się Kompleks Sportowo – Rekreacyjny „Jelonek” przy Szkole Podstawowej nr 2 w Parczewie. W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom pływalni oraz spełnienia minimalnych wymagań dla wodnych urządzeń rekreacyjnych prowadzona jest kompleksowa kontrola jakości wody i stanu sanitarno-higienicznego obiektu. Jakość wody w kontrolowanym obiekcie odpowiadała wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022r., poz. 1230). Stan sanitarno-higieniczny obiektu nie budził zastrzeżeń.

Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli

W 2024 r. na terenie powiatu parczewskiego nie było zorganizowanych kąpielisk. Zostało zorganizowane natomiast jedno miejsce wykorzystywane do kąpieli nad Jeziorem Bialskim, przy Ośrodku wypoczynkowym RED-LION w Białce gm. Dębowa Kłoda; miejsce utworzone na potrzeby wypoczynku dzieci i młodzieży, organizatorem miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli był Okręg Mazowiecki Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej 02-605 Warszawa, ul. Ursynowska 36/38. Sezon kąpielowy dla miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli ustalono na okres od 02 lipca 2024 roku do 13 lipca 2024 roku (tj. 12 dni). PPIS w Parczewie wydał 2 pozytywne oceny o przydatności wody do kąpieli.

Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Pod nadzorem sanitarnym były 2 zakłady przedpogrzebowe zlokalizowane w Parczewie. Świadczą one usługi w zakresie przygotowywania zwłok do pochówku i wykonywania

ceremonii pogrzebowych, transportu zwłok i szczątków ludzkich z możliwością przechowywania zwłok w chłodniach. Zakłady te posiadają środki transportu drogowego do przewozu zwłok i szczątków ludzkich pozytywnie zaopiniowane przez PPIS w Parczewie. Sprawowano nadzór sanitarny nad procesem postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego. Wydano 23 decyzje zezwalające na ekshumację oraz 5 opinii dot. sprowadzenia zwłok lub szczątków z zagranicy.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Pod nadzorem znajdowało się 153 obiektów użyteczności publicznej. Były to obiekty hotelarskie, cmentarze, ustępy ogólnodostępne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, domy przedpogrzebowe, środki transportu, apteki, stacje paliw, tereny rekreacyjne, domy pomocy społecznej. W 2024 roku przeprowadzono 109 kontroli ww. obiektów, w tym 2 kontrole interwencyjne w związku z podejrzeniem zatrucia pokarmowego nad Jeziorem Zagłębcze.

Stan sanitarno - porządkowy terenu w powiecie parczewskim w 2024r. nie budził większych zastrzeżeń. Kontrolowane obiekty w większości są zwodociągowane i skanalizowane, te które nie są podłączone do kanalizacji w czasie kontroli nie budziły zastrzeżeń. Nie ma problemu z usuwaniem nieczystości płynnych (okazywano faktury bądź umowy z firmami na wywóz nieczystości płynnych), a sama instalacja wewnątrz obiektów nie budziła zastrzeżeń. Jest to problem techniczny szczególnie dla właścicieli obiektów w miejscowości Lejno w gminie Sosnowica, gdzie jako miejscowość rekreacyjna nie posiada kanalizacji. Wywóz odpadów komunalnych nie budził zastrzeżeń, kontrolowane podmioty mają złożone deklaracje w urzędzie miejskim bądź w gminach na wywóz odpadów komunalnych, te z kolei mają umowy z firmą, która odbiera odpady komunalne, niektóre podmioty mają umowy podpisane bezpośrednio z firmą na wywóz odpadów komunalnych. Obserwuje się coraz większą dbałość o porządek i czystość na posesjach, jak również na terenie ogólnodostępnym. Przed sezonem letnim w 2024r. do jednostek samorządu terytorialnego wystosowano pismo w związku ze zbliżającym się sezonem turystycznym, z prośbą o zwrócenie uwagi na stan stanu sanitarno-porządkowy podległego terenu, m.in. przystanków autobusowych położonych przy trasie Parczew – Białka na terenie gminy Dębowa Kłoda, oraz Sosnowica – Lejno na terenie gminy Sosnowica.

Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami

Nadzór sanitarny sprawowany przez pion Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmował kontrolę przestrzegania przepisów, m.in. z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, produktów biobójczych, kosmetyków, detergentów oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego. W trakcie sprawowanego nadzoru przeprowadzono 117 kontroli sanitarnych. Kontrole przeprowadzane były w obiektach prowadzących działalność w przemyśle spożywczym, drzewnym, w przemyśle związanym z produkcją kabli, szkła, siatki ogrodzeniowej, podmiotach leczniczych. Kontrolowane były również różnego rodzaju punkty sprzedaży, w tym sklepy udostępniające na rynku produkty biobójcze, produkty kosmetyczne. Największą grupę nadzorowanych obiektów stanowią małe przedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników. Do najczęściej występujących czynników szkodliwych w środowisku w nadzorowanych zakładach pracy zalicza się hałas oraz pyły (czynniki te najczęściej występują w zakładach stolarskich). Innymi czynnikami środowiska pracy są czynniki rakotwórcze, chemiczne, czynniki biologiczne, drgania mechaniczne o działaniu ogólnym i miejscowym. Zakładami, które zatrudniają największą liczbę pracowników są: Fabryka kabli „ELPAR” zatrudniająca 665 pracowników oraz SP ZOZ w Parczewie, w którym pracuje 401 osób. W zakresie bieżącego nadzoru nad warunkami pracy w nadzorowanych zakładach pracy wydano 14 decyzji administracyjnych nakazowych, dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Stwierdzanymi nieprawidłowościami były: nieaktualne wyniki z badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy; uchybienia w zakresie braku lub nieprawidłowo sporządzonej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy; uchybienia w zakresie braku aktualnych orzeczeń lekarskich, wydanych do celów przewidzianych w Kodeksie Pracy.

W zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono 28 kontroli. Wydano 4 decyzje administracyjne nakazowe - uchybienia w zakresie sprzedaży produktów po upływie daty ważności, bez ważnego pozwolenia na obrót produktem biobójczym oraz sprzedaży produktów dla użytkowników profesjonalnych bez weryfikacji użytkownikom powszechnym.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 23 kontrole. Wydano 4 decyzje administracyjne nakazowe - uchybienia w zakresie udostępniania

w sprzedaży produktów po upływie daty minimalnej trwałości oraz produktów z niedozwoloną substancją.

W zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze zawarte w lekach cytostatycznych - ze względu na brak zakładów pracy, w których mogłaby być wykonywana praca w narażeniu na w/w substancje nie przeprowadzono kontroli w niniejszym zakresie.

W zakresie warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest prowadzono jedną kontrolę - nie wydawano zaleceń.

W zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi przeprowadzono 17 kontroli - nie wydawano zaleceń.

W zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi przeprowadzono 5 kontroli. Wydano 2 decyzje, gdzie w jednym zakładzie stolarskim decyzja dotyczyła uaktualnienia pomiarów stężenia pyłu na stanowiskach pracy (pył drewna) oraz w drugim zakładzie stolarskim decyzja dotyczyła obniżenia stężenia pyłu drewna do poziomu nie przekraczającego wartości Najwyższego Dopuszczalnego Stężenia (NDS) pyłu.

W zakresie nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami przeprowadzono 13 kontroli - nie wydawano zaleceń.

W zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono jedną kontrolę - nie wydawano zaleceń.

W zakresie chorób zawodowych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Parczewie wpłynęły 4 zgłoszenia podejrzeń chorób zawodowych. Trzy zgłoszenia dotyczyły boreliozy (w dwóch przypadkach dotyczyły rolnika indywidualnego, w jednym przypadku zgłoszenie dotyczyło pracownika Nadleśnictwa); jedno zgłoszenie dotyczyło jednostki chorobowej o nazwie przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym (jednostka chorobowa zgłoszona u nauczycielki).

Wydano 2 decyzje stwierdzające chorobę zawodową, które dotyczyły boreliozy (w jednym przypadku decyzja dotyczyła rolnika indywidualnego oraz w jednym przypadku borelioza stwierdzona była u pracownika Nadleśnictwa).

Wydano również 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, która także dotyczyła jednostki chorobowej zwanej boreliozą (decyzja dotyczyła rolnika indywidualnego).

W zakresie ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne przeprowadzono dwie kontrole - nie wydawano zaleceń. Nie odnotowano żadnego przypadku zatrucia środkiem zastępczym oraz nową substancją psychoaktywną.

Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży

W 2024 r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Parczewie znajdowało się 89 placówek, w tym 54 placówki stałe i 35 placówek wypoczynku letniego i zimowego przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym 24 szkoły. W związku z nadzorem nad placówkami przeprowadzono 94 kontrole. Nieprawidłowości stwierdzono w 10 placówkach.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły ciągów komunikacyjnych w budynkach (nawierzchni, schodów, zabezpieczenia kaloryferów itd.), rekreacyjnych placów zabaw/ boisk sportowych, stanu techniczno-sanitarnego izb lekcyjnych/sal zajęć, pomieszczeń sanitarno-higienicznych (ścian, podłóg, urządzeń i wyposażenia); złego stanu techniczno-sanitarnego wyposażenia i urządzeń w sanitariatach szkolnych/internackich, niewłaściwy stan techniczny mebli edukacyjnych, warunków prowadzenia zajęć w-f, badań do celów sanitarno-epidemiologicznych, systemu I pomocy (apteczki, instrukcje itp.) oraz braku zabezpieczeń na oknach przed nadmiernym nasłonecznieniem stanowisk pracy/nauki, niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego mebli edukacyjnych (ławek, krzeseł), niewłaściwego zabezpieczenia otworów kanalizacyjnych/ studzienek przed dostępem dzieci.

Wydano 10 decyzji administracyjnych, w tym 7 nakazowych, z czego 5 wyegzekwowano.

Podczas działalności kontrolnej prowadzono działania o charakterze edukacyjno-profilaktycznym, m.in. w zakresie wad postawy, wad wzroku. Na podstawie przeprowadzanych badań/pomiarów dokonywano oceny obciążenia ucznia ciężarem plecaka oraz dostosowania mebli edukacyjnych (ławek, krzeseł) do wzrostu ucznia. Kontrole przeprowadzane były pod kątem zapewnienia właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapewnienie ciepłej wody bieżącej do mycia rąk, środków do utrzymania higieny osobistej (mydła, ręczników jednorazowego użytku/suszarek do rąk, papieru toaletowego) oraz detergentów/środków myjąco-dezynfekujących do mycia i sprzątania.

W 2024r. powstała nowa placówka opiekuńcza dla najmłodszych dzieci – Klub Dziecięcy „Kubuś” w Milanowie.

Na terenie powiatu nadzorowano wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży w formie zorganizowanej. Sprawdzano warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pobytu dzieci i młodzieży. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W 2024 roku skontrolowano 15 form wypoczynku letniego oraz 1 wypoczynek/obóz zimowy. Monitorowano „Bazę wypoczynku” na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji i Nauki. Niezgłoszonych „dzikich” form zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu parczewskiego – nie stwierdzono.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy m. in.: opiniowanie i uzgadnianie w zakresie wymagań higieniczno-zdrowotnych:

- studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego, polityk, strategii, planów lub programów w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko;
- dokumentacji projektowej;
- wniosków w sprawie udzielania zgody na odstępstwa od warunków technicznych;
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych oraz wydawanie opinii o spełnieniu wymagań fachowych i sanitarnych na podstawie przepisów szczególnych.

Nadzór nad procesem inwestycyjnym realizowany jest w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w szczególności poprzez nadzorowanie na etapie realizacji przedsięwzięć oraz obiektów żywienia i żywności, ochrony zdrowia, użyteczności publicznej, w celu zapewnienia odpowiedniego standardu sanitarnego w tych obiektach oraz stosowania rozwiązań mających na celu ochronę zdrowia ludzi.

Działaniami w zakresie nadzoru zapobiegawczego było uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane. Znaczącymi obiektami były budowy polegające na budowie zbiornika wyrównawczego na ujęciu wody w ramach przebudowy ujęcia wody zlokalizowanego w gminie Podedwórze oraz utworzenie 8 nowych miejsc opieki w klubie dziecięcym poprzez rozbudowę budynku szkoły z przebudową i zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń szkolnych z zapleczem socjalno-sanitarnym w gminie Milanów. Uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych związanych z handlem, obróbką drewna oraz boiska sportowego.

Współdziałł w kontrolach przed wydaniem decyzji zatwierdzającej przez Sekcję HŻŻ na podstawie ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia; kontrole dotyczyły obiektów po przeprowadzonych remontach; zmianie sposobu użytkowania, gdzie

roboty budowlane zostały wykonane w oparciu o zgłoszenie złożone w Starostwie Powiatowym w Parczewie.

Głównymi inwestycjami na terenie powiatu parczewskiego są rozbudowy, przebudowy dróg powiatowych oraz gminnych. Kolejnymi inwestycjami są inwestycje związane z ekologiczną produkcją energii elektrycznej, zlokalizowane głównie na terenie gminy Dębowa Kłoda. Wydano opinię w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięć polegających na budowie: farmy fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą o łącznej mocy do 9 MW oraz budynków inwentarskich do hodowli trzody chlewnej. Dodatkowo zostanie rozbudowane ujęcie wody w m. Przewłoka; zamontowane dwa zbiorniki naziemne na nawozy płynne RSM w m. Rudno; wybudowane dwa zbiorniki magazynowe naziemne gazu wraz z niezbędną infrastrukturą i przebudowany budynek hali sortowni i przechowalni owoców wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz połączeniem funkcjonalnym dwóch sąsiednich budynków w m. Zienki. Planuje się budowę budynku produkcyjno-magazynowego wydziału aluminium wraz z niezbędną infrastrukturą oraz przebudowę sieci wodociągowej w Parczewie.

Promocja Zdrowia i Komunikacja Społeczna

W 2024 roku PZiKS koordynowała realizację 9 programów edukacji zdrowotnej:

1. W przedszkolach i szkołach podstawowych

- „Dzielne dzieciaki i ich sposoby na mikroby”- 10 placówek i 237 uczestników
- „Czyste Powietrze Wokół Nas”- 4 placówki i 113 uczestników
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”- 14 placówek i 379 uczestników
- „Bieg po zdrowie” – 9 placówek i 171 uczestników
- „Trzymaj Formę” – 10 szkół i 401 uczestników

2. W szkołach ponadpodstawowych

- „Wybierz Życie. Pierwszy Krok” – 1 szkoła i 51 uczestników
- „Znamie ! Znam je?”- 5 szkół i 119 uczestników
- „Podstępne WZW” - 1 szkoła i 67 uczestników
- „Ars, czyli jak dbać o miłość?” – 1 szkoła i 161 uczestników

PSSE w Parczewie brała udział w akcjach, kampaniach o charakterze ogólnokrajowym i wojewódzkim tj:

1. „Bezpieczny i Zdrowy Wypoczynek Letni i Zimowy”
2. „Światowy Dzień Zdrowia”
3. „Europejski Tydzień Szczepień”
4. „Światowy Dzień bez Papierosa”

5. „Europejski dzień Wiedzy o Antybiotykach”
6. „Światowy Dzień AIDS
7. Rzuć Palenie Razem z Nami
8. Wybieraj Bezpieczną Żywność
9. Wirtualny Świat Realnych Zagrożeń
10. Kampania „Dbaj o zdrowie roślin. Chroń życie”.
11. Program bezpłatnych szczepień przeciwko wirusowi HPV.

W związku z w/w przeprowadzono:

- 37 wizytacji programowych,
- 31 narad inaugurujących kolejną edycję programu,
- 5 szkoleń nowych koordynatorów szkolnych
- 11 indywidualnych instruktaży dla koordynatorów szkolnych
- 38 narad z dyrektorami szkół podstawowych nt. bezpłatnych szczepień na HPV
- 71 prelekcji dotyczących następującej tematyki:

Nadużywanie napojów energetyzujących:

21 prelekcji w 8 placówkach dla 598 uczniów

Szkodliwość e/papierosów:

20 prelekcji w 8 placówkach dla 574 uczniów

Zasady higieny:

3 prelekcje w 3 placówkach dla 116 uczniów

Choroby zakaźne i szczepienia ochronne:

6 prelekcji w 6 placówkach dla 278 uczniów

Edukacja konsumencka - czytanie etykiet, zero waste:

9 prelekcji w 9 placówkach dla 248 uczniów

Wad postawy:

1 prelekcja w 1 placówce dla 85 osób

Zdrowy i bezpieczny wypoczynek zimowy/letni:

11 prelekcji dla 499 uczestników dotyczących :

ochrony przed promieniami UV, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki chorób zakaźnych tj. salmonella, zakażeń meningokokowych, pedikulozy, AIDS profilaktyki grypy i COVID-19, profilaktyki uzależnień, bezpiecznego wypoczynku w górach, nad wodą, w lesie.

- Profilaktyka zatruc grzybowych

Udzielono 17 porad w ramach dyżuru klasyfikatora grzybów świeżych.

- Zorganizowano spotkanie dla członkiń Koła Gospodyń Wiejskich w Wierzbówce na temat zasad zdrowego odżywiania, popularnych diet (tj. dieta KETO, post przerywany). Uczestniczyło 8 osób.

- Organizacja Gminnego Konkursu Plastycznego na temat substancji psychoaktywnych dla szkół podstawowych z terenu gminy Jabłoń. Przystąpiły 3 szkoły i 8 uczestników. Nagrody ufundował Urząd Gminy w Jabłoni. Konkurs we współpracy z Gminną Publiczną Biblioteką w Jabłoni.

- Organizacja konkursu wiedzy i sprawności podczas Festynu z okazji Dnia Dziecka w Siemieniu we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Siemieniu oraz z Urzędem Gminy w Siemieniu. Nagrodzono 10 osób.

W ramach profilaktyki zatruc grzybami udzielono 17 porad dla osób zgłaszającym się do PSSE w ramach dyżuru klasyfikatora grzybów świeżych. Przez cały rok prowadzona jest dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury) bezpośrednio lub drogą elektroniczną do placówek oświatowych, ośrodków zdrowia, instytucji samorządowych. W celach edukacyjnych przygotowywane były materiały w postaci prezentacji multimedialnych, poradników wykorzystywanych podczas edukacji uczniów, nauczycieli. W mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej prowadzono systematyczne działania informacyjno- edukacyjne w postaci postów. Ukazało się 91 autorskich postów, których odbiorcami było 7654 osoby. Do lokalnej prasy, tj. „Wspólnoty Parczewskiej” przekazano informacje do artykułów nt. piaskownic oraz krztuśca.

Podsumowanie

W świetle powyższego stan sanitarny Powiatu Parczewskiego można ocenić jako zadowalający.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Parczewie
mgr Ewa Kuśmierz